

3. Österreichisch-Slowakisches Symposium „Bioethik“

„Verwirklichung des Patientenwillens“

im Hotel MOST SLÁVY in Trenčianske Teplice
am Donnerstag, dem 23. Oktober 2008

3. rakúsko-slovenské sympóziu Bioetika

Naplnenie vôle pacienta

*v hoteli MOST SLÁVY v Trenčianskych Tepliciach
štvrtok 23. októbra 2008*

Ehrenschutz

MUDr. Richard Raši, MPH

Gesundheitsminister der Slowakischen Republik

Záštita:

MUDr. Richard Raši, MPH

minister zdravotníctva Slovenskej republiky

Hintergrund

Unter dem Titel "Österreich Innovativ" organisierte das Österreichische Kulturforum Bratislava im Jahr 2005 das erste Österreichisch-Slowakische Bioethik Symposium. Diese Initiative und die daraus entstandene intensive Zusammenarbeit zwischen der Bioethikkommission beim Bundeskanzleramt und dem Ethikkomitee beim Gesundheitsministerium der Slowakischen Republik führt nun mit Unterstützung des Österreichischen Kulturforums Bratislava bereits zum dritten Zusammentreffen angesehenen Fachleute beider Länder unter dem Ehrenschutz des Gesundheitsministers der Slowakischen Republik.

Die Verwirklichung des Patientenwillens ist das Zentralthema des dritten Österreichisch-Slowakischen Symposiums für Bioethik. Durch die Patientenverfügung äußert heute ein mündiger Bürger seinen Willen, seine Erwartungen und die definitive Entscheidung, was mit ihm am Ende seines Lebens passieren soll.

Die österreichische Seite wird den legislativen Rahmen, in dem der Patientenwille in Österreich zum Ausdruck kommt, sowie die ersten praktischen Erfahrungen und Stolpersteine bei der Geltendmachung des Gesetzes in der Praxis erörtern. Die slowakische Seite stellt die aktuellen Ansprüche der Praxis vor, die eine legislative Reflexion erfordern, die die Bedürfnisse schwer chronisch erkrankter oder sterbender Patienten erfüllt und deren Würde schützt.

Pozadie

Pod názvom Rakúsko inovatívne organizovalo Rakúske kultúrne fórum Bratislava v roku 2005 prvé rakúsko-slovenské bioetické sympóziu. Výsledkom tejto iniciatívy, ktorá bola podnetom pre začatie intenzívnej spolupráce medzi Bioetickou komisiou spolkovej vlády a Etickou komisiou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, je už tretie stretnutie uznávaných odborníkov z oboch krajín, ktoré sa uskutočňuje pod záštitou ministra zdravotníctva Slovenskej republiky a s podporou Rakúskeho kultúrneho fóra Bratislava.

Ústrednou témou 3. rakúsko-slovenského bioetického sympózia je Naplnenie vôle pacienta. Dispozíciou vyjadruje v súčasnosti plnoprávny občan svoju vôľu, očakávanie a definitívne rozhodnutie o tom, čo a ako sa má s ním diať ku koncu jeho života.

Rakúska strana uvedie legislatívny rámec, v ktorom sa dnes uskutočňuje prejav pacientovej vôle v Rakúsku, a súčasne aj prvé praktické skúsenosti alebo úskalia uplatnenia zákona v praxi. Slovenská strana predstaví aktuálne nároky praxe, ktoré si vyžadujú aj legislatívnu reflexiu tak, aby sa mohli naplniť potreby a chrániť dôstojnosť ťažko chronicky chorých alebo zomierajúcich pacientov.

09.30 – 10.00

Registrierung/Begrüßungskaffee
Registrácia/úvodná káva

10.30 – 11.00

Eröffnung und Begrüßung
Otvorenie a privítanie

FÜR DIE REPUBLIK ÖSTERREICH

- Dr. Helmut Wessely, der österreichische Botschafter in der Slowakei
- Dr. Christiane Druml, Vorsitzende der Bioethikkommission beim Bundeskanzleramt
- Prof. MedR. Dr. med. Hubert Hrabčík, Sektionschef und Generaldirektor für öffentliche Gesundheit, Bundesministerium für Gesundheit, Familie und Jugend
- Dr. MinR. Reinhard Klang, Abteilungsleiter für Forschungspolitische Grundsatzangelegenheiten und Biowissenschaften, Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung
- Dr. Florian Haug, Abteilungsleiter für Wissenschaftlich-technische Zusammenarbeit, Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten

ZA REPUBLIKU RAKÚSKO

- Dr. Helmut Wessely, rakúsky veľvyslanec na Slovensku
- Dr. Christiane Druml, predsedníčka Bioetickej komisie Úradu spolkového kancelára
- Prof. MedR. Dr. Hubert Hrabčík, vedúci sekcie a generálny riaditeľ pre verejné zdravotníctvo, Spolkové ministerstvo zdravotníctva, rodiny a mládeže
- Dr. MinR. Reinhard Klang, vedúci oddelenia pre politiku výskumu principiálnych záležitostí a biologické vedy Spolkového ministerstva vedy a výskumu
- Dr. Florian Haug, vedúci oddelenia vedecko-technickej spolupráce, Spolkové ministerstvo európskych a medzinárodných záležitostí

FÜR DIE SLOWAKISCHE REPUBLIK

- MUDr. Daniel Klačko, Staatssekretär, Ministerium für Gesundheitswesen der Slowakischen Republik
- MUDr. Viliam Novotný, Abgeordneter im SK Nationalrat, Vorsitzender des Gesundheitsausschusses
- MUDr. Peter Križan, Vorsitzender des Ethikkomitees des Slowakischen Gesundheitsministeriums
- Dipl. Ing. Rastislav Mojto, Sektion für Außenkommunikation, Ministerium für Auswärtige Angelegenheiten der Slowakischen Republik

ZA SLOVENSKÚ REPUBLIKU

- MUDr. Daniel Klačko, štátny tajomník, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
- MUDr. Viliam Novotný, poslanec NR SR – predseda Výboru pre zdravotníctvo
- MUDr. Peter Križan, predseda Etickej komisie Ministerstva zdravotníctva SR
- Ing. Rastislav Mojto, sekcia vonkajšej komunikácie, Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky

Einleitende Worte

KR Mag. Susanne Ranetzky

(Direktorin des Österreichischen Kulturforums Bratislava)

Úvodné slová

kultúrna radkyňa Mag. Susanne Ranetzky

(riaditeľka Rakúskeho kultúrneho fóra v Bratislave)

Vorsitz / Predsedajúci:
Dr. Christiane Druml

11.00 – 12.30

- „Die gesetzliche Regelung der Patientenverfügung in Österreich“
(Univ.-Prof. Dr. Ulrich Körtner)
- „Zákonná úprava dispozície pacientov v Rakúsku“
(Univ.-Prof. Dr. Ulrich Körtner)
- „Die Patientenverfügung in der Slowakei – wird sie verlangt? (gesellschaftliches Milieu und die Erwartungen)“
(JUDr. Branislav Fábry)

- „Dispozícia pacientov na Slovensku – existuje potreba? (spoločenské prostredie a očakávania“
(JUDr. Branislav Fábry)

12.30 – 13.00

- Diskussion / diskusia

13.00 – 15.00

- Mittagspause und Pressekonferenz / prestávka na obed a tlačová konferencia

Vorsitz / Predsedajúci:
MUDr. Peter Križan

15.00 – 16.30

- „Die Verwirklichung des Patientenverfügungsgesetzes in Österreich aus ärztlicher Sicht“
(Univ.-Prof. Dr. Herbert Watzke)
- „Dispozícia pacientov v Rakúsku z pohľadu lekára“
(Univ.-Prof. Dr. Herbert Watzke)
- „Die Verwirklichung der Patientenautonomie am Lebensende in der palliativen Versorgung und akuten Reanimation“
(MUDr. Kristína Križanová)

- „Naplnenie pacientovej autonómie na konci života a paliatívna starostlivosť a akútna reanimácia“
(MUDr. Kristína Križanová)

16.30 – 17.00

- Kaffeepause / prestávka na kávu

17.00 – 18.00

- Diskussion / diskusia

18.00

- Verabschiedung, Schlussworte / rozlúčka, zakončenie konferencie

Anschließend Empfang gegeben von
KR Mag. Susanne Ranetzky
(Direktorin des Österreichischen Kulturforums Bratislava)

Po konferencii nasleduje recepcia, na ktorú pozýva
kultúrna radkyňa Mag. Susanne Ranetzky
(riaditeľka Rakúskeho kultúrneho fóra v Bratislave)

Ort:

Miesto konania:

Hotel MOST SLÁVY, Ul. 17. novembra 11,
914 51 Trenčianske Teplice, <http://www.hotelmostslavy.sk>

Datum:

Dátum:

23. Oktober 2008

23. októbra 2008

Sprachen:

Konferečné jazyky:

Deutsch – Slowakisch (mit Simultanübersetzung)
nemčina – slovenčina (so simultánnym prekladom)

Anmeldungen sind bitte bis **20. September 2008**,
an das Postfach projekty@cep.sk zu richten.

Prihlášky treba zasláť do 20. septembra 2008 na e-mailovú adresu:
projekty@cep.sk.

Eingeladene Referenten:

Zugesagt:

Univ.-Prof. Dr. Ulrich Körtner,
JUDr. Branislav Fábry,
Univ.-Prof. Dr. Herbert Watzke,
MUDr. Kristína Križanová

Pozvaní referenti:

Potvrdená účasť:

*Univ.-Prof. Dr. Ulrich Körtner, JUDr. Branislav Fábry,
Univ.-Prof. Dr. Herbert Watzke,
MUDr. Kristína Križanová*

Teilnehmerinnen und Teilnehmer

Mitglieder der österreichischen und der slowakischen nationalen Ethikkommissionen, der klinischen Ethikkommissionen und sonstiger Ethikkommissionen, Expert/innen, Vertreter/innen aus verschiedenen relevanten Fachrichtungen der Universitäten, Student/innen, Medienvertreter/innen, Verwaltung.

Účastníci

Členovia rakúskej a slovenskej národnej etickej komisie, klinických etických komisií a iných etických komisií, experti, zástupcovia rôznych relevantných smerov na univerzitách, študenti, zástupcovia médií, pracovníci správy.

Organisation

- Österreichisches Kulturforum Bratislava
- Ethikkomitee des Slowakischen Gesundheitsministeriums
- Geschäftsstelle der Bioethikkommission beim Bundeskanzleramt
- Zentrum für Europäische Politik

Organizátori

- Rakúske kultúrne fórum Bratislava
- Etická komisia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky
- Zastúpenie Bioetickej komisie na Úrade spolkového kancelára
- Centrum pre európsku politiku